

431. Nieuwe ideeën (31)

1. Hij maakte de golden goal, at een golden delicious en verwerde zijn golden retriever. Ze droeg een granaten halsketting in het grand café. Grandezza bezit je, of niet. Hij won al meerdere grands prix in grand-prixwedstrijden en grand slams in grandslamtoernooien. De grands seigneurs lieten het breed hangen. De stand-upcomedianact had een hoge graptichtheid. Aan het hoofd van een grietenij staat een grietman. Voor aan een auto kan een grille zitten. Een grisaille is een grauwschildering. Eerst snakte ze naar een snack, vervolgens snackte ze er lustig op los. Gezocht op '*sst*' (woordvormen) en gevonden: ademhalingsstilstand, accesstime, abtsstaf, aartsstom (aartsdom), aandachtsstreep (GB ook: aandachtstreep), aidsstichting, andreasstrip, augiasstal, bacchusstaf, beoordelingsstaat, bromfietsster, business-to-business (b2b), cgs-stelsel, driepitsstel, geloofstrijd, geluksstoot en godsstad.

2. Verder: GOS-staat, Hondster (Sirius, in de Grote Hond), jakobsstaf (van pelgrims), Jakobsstaf (Gordel van Orion, in het gelijknamige sterrenbeeld), kwetsster, kniesster, lasster, losster, lucifersstandaard, maarschalksstaf, Maasstad, ongeluksster, pitsstop (GB ook: pitstop), rechtsstrijd, serafstern, stationsstraat, uitgaansstad, taxusstruik, vervalster, verzetsstrijdster, voorzittersstoel, wanhoopsstemming, welvaartsstaat, ijsstadion en zondagssteek. Striae zijn zwangerschapsstriemen. Kunt u de volgende werkwoorden goed schrijven: fonduen, kukelekuen, barbecueën [kjoë], sudokuen [oe, oe], boeën en roekoeën? Chronische reuma wordt ook wel aangeduid met reumatoïde artritis. Zoek maar eens op, wat de syntonische komma (de komma van Didymus) en de pythagoreïsche komma (de komma van Pythagoras) zijn. Hij heeft nul komma nul (nul komma niks) bijgedragen aan het project.

3. Gezocht op '*ma' en onder andere gevonden: aboma (anaconda), ad arma (te wapen, aan het werk!), agoema (nachtschadefamilie, als bladgroente gegeten), ama (alleenstaande minderjarige asielzoeker), antepenultima (voorvoorlaatste lettergreep), aneurysma (zwelling in slagader), anarithmon gelasma (de eindeloze deining van de golven der zee), bima (VD ook: bema, almemor: platform in synagoge), barema (loon- of tariefschaal), baglama (traditioneel Turks snaarinstrument met drie snaren), asema (vrouwelijke vampier), apofthegma (zedenspreuk), apothema (loodlijn op zijde regelmatige veelhoek), buma (burgermanneling), Buma (Bureau voor Muziekauteursrecht), Brahma (de Schepper in het hindoeïsme), cataplasma (kompres met een brijachtige substantie), causa proxima (onmiddellijke oorzaak), charisma, chiasma (chiasme) (kruisstelling), chihuahuadilemma's (Jaarboek 2009), chloasma (zekere huidverkleuring) en chrisma (wijolie).

4. Verder: dalai lama, cytoplasma, condyloma (wratvormige uitwas ten gevolge van een venerische ziekte), dharma (een geheel van grondregels), karma (het geheel van goede en slechte daden en gedachten tijdens het aardse bestaan), ectoplasma, e.m.a. (en meer andere(n)), e-mama (thuis-e-werkster, Jaarboek 2008), enema (klyasma), enthymema (onvolledig syllogisme), eskrima (uit de Filipijnen (Taaladvies, VD: Filippijnen) afkomstige vechtkunst, Jaarboek 2010), havodiploma, haoma (roesdrank), glima (traditionele IJslandse vorm van worstelen, Jaarboek 2008), hbo-diploma, hotel mama, in forma (zoals het behoort), in optima forma, in prima (in eerste aanleg), kerygma (essentie van de prediking), in summa (om kort te gaan), jma (in België: jeugdmuziekatelier), KMA, koema (kraagbeer), kurkuma (wortelstok tropische plant), koffiemama (!) en luce prima (cum prima luce, orta luce: bij het aanbreken van de dag). Terzijde: interessante woorden zijn 'piroplasma' (bloedparasiet dieren), piroplasmose (babesiosis, bloedarmoede dieren), pirotsjki (pasteitje of broodje bij de joden), pyroma (dwangmatig brandstichter) en pyro-elektriciteit (door verwarming toermalijn).

5. Ook nog gevonden: mahatma (in India gebruikte titel voor een wijze of leraar), MDMA (methyleendioxyethylamfetamine, de drug ecstasy), moma (licht melancholische Kaapverdische muziekstijl), myxoma (gezwel opgebouwd uit slijmweefsel), oemma (wereldwijde islamitische gemeenschap), oelama (islamitisch rechts- en schriftgeleerde), ochèma (astraallichaam), nosema (bijenziekte), non-stopprogramma, Nozema (Nederlandsche Omroep-zendermaatschappij),

oöplasma (centrale protoplasma in oögonium van sommige schimmels), een panama dragen in Panama en paradigma (voorbeeld).

6. Ten slotte: penultima, een poëma over de poema (Amerikaanse leeuw, cougar), PMA (paramethoxyamfetamine: gevaarlijke synthetische psychedelische drug), prisoner's dilemma – denk ook eens aan uitdrukkingen zoals ladies' day (Jaarboek 2010) en runners' high, pyjama, shortama, pro forma, quadragesima (zesde zondag voor Pasen), quinquagesima, sangoma (Afrikaanse traditionele genezer en waarzegger), sarcoplasma (vloeibare substantie binnen een dwarsgestreepte spiercel), satsuma (geglazuurd Japans aardewerk), het Oosters Schisma, het Groot Schisma, sine pulvere palma (een overwinning zonder moeite), slöjddiploma, sma (jeugdtaal: meisje; sma's en smaatje of smatje), squama (schub), stremma (verstuiking, verzwikking), struma (krop), tecoma (plantengeslacht), terra firma (vaste grond), terza rima (vorm van Dantes Divina Commedia), tv-programma, typediploma, variétéprogramma, voor tjoema (vergeefs), zygora (jukbeen, Jaarboek 2009) en zeugma (zeugma's, zeugmata).

7. Hij heeft gister zijn vwo-diploma behaald. De mescal is in Mexico een sterkedrank, bereid door het gegiste sap van de agave eenmaal te destilleren (destilleren). Mezzo forte (m.f.) is matig sterk. Een mezzosopraan (het Italiaanse bijwoord is mezzo soprano) zit tussen sopraan en alt in. Mal-jugés zijn onjuiste rechterlijke beslissingen. Ze dronken witte wijn uit juffrouw Eenarm. In de mallejan met gasten van de mallefabriek hoorde je veel mallepraat. Koop hier het malste vlees. Het malocchio is het boze oog. Kan een patatbakker van malta's (alfa's) wel goede patat bakken? De managing director was nauw betrokken bij de managementbuy-out. Een mamzel is een gouvernante. John was prototype van een mama's-kindje (Jaarboek 2010). Doet het malthusianisme nog steeds opgeld? Eten Maltezer leeuwjes (is dat hetzelfde als maltezers?) Maltezer appels? Een absence wordt aangeduid met petit mal.

8. Bekende namen voor lepra zijn mal-Saint-Lazare (Franse vorm van 'Lazarus) en mal-Saint-Main. Hij droeg een manchesterbroek. Veel manicures gingen naar de manicuregenootschapsvergadering. Ook op Jupiter is er maneschijn. Ze hebben het gemanaged. Ik doe het, mañana! De manille is een zeker kaartspel, manihot [oo] is een geslacht van heesters en kruiden en de maniok is een struik (de broodwortel). De manillatabak komt oorspronkelijk van Manilla. Manis is zoet een asin is zout. De god bij de indianen is Manitoë. Is er nog verschil tussen mank gaan (VD ook lemma: mankgaan) en mank lopen? Een manna-es is een pluimes. De mannequin poseerde voor Manneken Pis (Wikipedia). Een mannesmannbuis is naadloos gewalst. In de mansardekamer stond een manoustoel. Wil je marc of marasquin? De Manxe ging vreemd met meerdere Manxmen. In 1862 werden veel slaven gemanumitteerd. Helpt een maracuja, passievrucht, bij de liefde?

9. De manuldruk [oe] is een zeker drukprocedé. Wat de maranathabeweging samenbindt is de 1 Korintiërestekst 'Heer, kom'. Een derrick is een boortoren, Derrick een bekende tv-inspecteur (teevee-inspecteur, televisie-inspecteur). Mariëtteklokjes zijn tweejarige planten. In de muziek is amoroso teder. Een margay is een roofdier, een margaux een bekende medoc, een margarita een cocktail en het mare nostrum de Middellandse Zee. Was de marconigolf Marconi's uitvinding? Hij verleidde de maréchale en leidt nu volgens de marenstroom een zwerfend bestaan (hij vagebondeert). Je zult maar aan het marfansyndroom lijden ... Er hing daar wel een hasjiesjwalm. Het bedrijf markette (vermarktte) zijn nieuwe product geraffineerd. De markiezin (marquise) gaf leiding aan het markizaat. Met markka's betaalde je in Finland. Markoesa's zijn passievruchten. Een marlijn is een zwaardvis (maikara) of touw (marling).

10. Wat is het precieze verschil tussen markeren en demarqueren? Zullen we op marode gaan? Een maroquinerie is een handel in marokijnwerk (zo genoemd naar Marokko). Een marqué [ee] vind je op toneel, een marquee [ie] op de pc. Marrakech is de parel van het Zuiden. Masala is een specerijenmengsel. Een mastaba is een Oud-Egyptisch graf. Een lap matcrêpe graag. Een matamata is een franjeschildpad. Matelassé is een textielstof. Mastino napoletano's zijn Italiaanse doggen, een mastiff is een Engelse dog. Martinique. Martinikaan.

Rein Leentfaar m.m.v. Hans Blik